

Cannabisberoende

Förändringar sedan föregående version

Inga förändringar sedan föregående version.

Bakgrund och syfte

Riskfaktorer för utveckling av cannabismissbruk.

Det finns ett flertal riskfaktorer för att en person ska utveckla ett cannabismissbruk eller beroende. De vanligast förekommande är:

- Hereditet: missbruk och beroende hos förstegradssläktingar
- Miljöpåverkan: riskfaktorer i familjen, i kamratgruppen, i skolan, i närmiljön och i Sverige som nation. Det är viktigt att understryka att dessa områden också kan utgöra skyddsfaktorer
- Tidig missbruksdebut: nikotin-, alkohol- och narkotikadebut vid ung ålder ökar risken för att utveckla ett missbruk och beroende även av cannabis
- Låg självkänsla
- Psykisk sjukdom: psykisk ohälsa ökar risken för missbruk och beroende. Exempel: PTSD, ADHD, ångestsyndrom, depression, personlighetsstörning, schizofreni, bipolär sjukdom.

Exempel på symtom vid cannabispåverkan-intoxikation:

- Berusning, upprymdhet
- Fnittrighet, gladlynthet, "flummig och flamsig", leenden
- Pratsamhet, mer socialt aktiv
- Ixoid (vidhäftig) i tal och tanke
- Grandiosa tankar
- Rödsprängda ögonvitor, glansiga ögon

- Vidgade pupiller, hängande ögonlock
- Torrhet i mun (muntorrhet) och svalg
- Godissug
- Långsamma reflexer, slapp muskulatur (låg tonus)
- Fumlighet
- Sluddrigt tal
- Hjärtklappning, palpitationer (takykardi)
- Sömnighet, trötthet, hängighet, dvala
- Osammanhängande i tal och tanke
- Passivitet, inbundenhet
- Ångestattacker, panikångest
- Paranoida tankar
- Vanföreställningar, hallucinationer

Behandlingen vid akut cannabisintoxikation inriktas på omedelbar avhållsamhet från cannabis. Vid behov ges parenteral vätska, allvarlig dehydrering förekommer. Substituera även elektrolyter. Ge patienten ett tyst, mörkt rum och vila, mat och sömn.

Abstinenssymptom

- Irritabilitet, ilska eller aggressivitet
- Nervositet/ ångestkänslor
- Sömnstörningar (t.ex. insomningssvårigheter, obehagliga drömmar)
- Minskad aptit (viktnedgång)
- Rastlöshet
- Nedstämdhet
- Somatiska symptom: magsmärtor, skakighet/ tremor, svettning, feber, frossa, huvudvärk

Förlopp
Symtomen kommer redan den första veckan efter att man abrupt slutat röka cannabis. Cannabisabstinens kan pågå upp till fyra veckor efter att intaget upphört men symtomen är ofta mest uttalade de första 14 dagarna. Efter 6–10 veckor har abstinenssymtomen vanligen klingat av men ofta kvarstår dysfori.

Abstinensbehandling – ordinationsförslag

- Sömnstörning behandlas med tablett Propavan 25 mg 2 tn i 2–3 veckor alternativt mirtazapin 15–30 till natten eller zolpidem 5-10 mg.
- Ångest behandlas med tablett Atarax 25 mg 1–2 vb 3 ggr dagligen i 2–3 veckor. Buspiron 20–40 mg kan användas
- Agitation, aggressivitet och psykotiska symptom kan behandlas med Neuroleptika av typen T. olanzapin (Zyprexa) 5-10 mg x 1-2 (sederande) kan användas liksom T. risperidon (Rispedal) 1 mg x 2 eller T. haloperidol (Haldol) 4 mg x 1
- Dysfori, nedstämdhet och depression kan behandlas med SSRI (sertralin 100–200 mg) alternativt Mirtazapin 30–60 mg. Andra hands läkemedel: gabapentin 600–1800 mg, topiramet 200–300 mg eller lithium.
- Acetylcystein kan övervägas. N-acetylcystein är en antioxidant som är en prodrog till den naturligt förekommande aminosyran cystein. Det används som slemlösande läkemedel och säljs receptfritt i många länder, även i Sverige. Verkningsmekanismen vid cannabisberoende är inte känd.
- Vid allvarliga symptom kan man överväga T. oxazepam (Oxascand) 15 mg, enligt schema, ”lätt” eller ”tungt oxascandschema”, (oxazepam i successivt nedtrappande dos under 4–7 dagar).
- Vid behov sätt minst en PVK och sätt dropp, t ex Ringer-acetat eller 1000 ml buffrad glukos 5 % per dygn
- Ta Hb, LPK, trombocyter och drogsticka på urinen

Cannabisabstinens behandlas vanligen i öppenvård

Beroendebehandling	
Specifik läkemedelsbehandling för cannabisberoende finns inte. Läkemedel som har testats och har visat sig effektiva är:	
Quetiapin-seroquel	<ul style="list-style-type: none">• 100-400mg, minskar ångest, och verkar som stämningsstabiliserande och antidepressivt läkemedel.
Valproat- ergenyl	<ul style="list-style-type: none">• 500–2500 mg (minskar ångesten, genom stämning stabiliserande effekt begränsar impulsivitet).
Bupropion-zyban	<ul style="list-style-type: none">• 150–300 mg
Gabapentin-neurontin	<ul style="list-style-type: none">• 600–1200 mg
Topiramet-topimax	<ul style="list-style-type: none">• 200–300 mg,

Mirtazapin	<ul style="list-style-type: none">• 30–60 mg, minskar ångest, förbättrar sömnen, antidepressiv
Escitalopram	<ul style="list-style-type: none">• 10–30 mg, minskar ångest, nedstämdhet
Buspirone	<ul style="list-style-type: none">• 30-60mg, minskar ångest, oro, nedstämdhet
Det är av vikt att vara uppmärksam på och vid behov behandla depression, dysfori, ångest och sömnstörning för att minska risk för återfall. Det är också viktigt att uppmärksamma kvarstående kognitiva störningar och om möjligt erbjuda kognitiv träning.	
Den farmakologiska behandlingen trappas successivt ut under 3–6 månader samtidigt som stödterapi består.	

Spice och K2

Spice och K2 var de ursprungliga namnen på produkter som sprayats med syntetiska cannabinoider, det vill säga medel som inte innehöll cannabishampans aktiva komponent, delta-9-THC, men som i likhet med denna substans fungerade som centrala CB1-cannabinoideceptoragonister. Gruppen har sedan dess utökats med ett stort antal produkter med fantasifulla namn som Joker, Black Mamba, Kush och Kronik, och deras spridning har ökat, framför allt via internet. Preparaten marknadsförs ofta som säkrare alternativ till THC. I själva verket är den farmakodynamiska profilen för de flesta av dem ännu ofullständigt känd. Vissa av dem är betydligt mer potenta än THC, medan andra kan ha svårförutsedda effekter på andra system än det cannabinoida.

- Spice är svårt att hitta vid rutinmässig blodprovstagning men kan påvisas i blod och urin genom utvidgad och riktad analys. Särskilda drogstickor finns för Spice. Spice och andra syntetiska cannabinoider kan vara svåra att upptäcka genom droganalyser. Blodprover kan detektera fler varianter av Spice än urinprover.
- Strax efter det behagliga ruset kan negativa symtom uppträda efter konsumtion av Spice. Den negativa symtombilden efter intag av Spice karaktäriseras av:

- Torr mun
- Panikkänslor
- Hungerkänslor
- Ångest
- Illamående, kräkningar
- Trötthet
- Somnolens
- Stora vidgade pupiller, röda blodsprängda ögonvitor
- Minnesstörningar, Amnesi, kan vara långdragen
- Förhöjd puls, oregelbunden puls, även långsam puls

- hjärtklappning, palpitationer och skakningar, samt högt blodtryck och bröstsmärta.
- Hyperaktivitet
- Excitation
- Upprymdhet, rastlöshet och agitation.
- Patienten kan te sig onaturligt uppspelt och vara psykomotoriskt orolig.
- Förvirring, disorientering och hallucinationer förekommer.
- Hyperglykemi
- [Hypokalemi](#)
- Aggressivt beteende
- Hypertension
- Metabolisk acidosis
- Myoklona generella kramper, rhabdomyolys
- Njursvikt
- Leversvikt
- Intermittenta apnéer
- Hjärtarytmier, EKG-förändringar
- Syncope
- Det finns risk för att patienten drabbas av muskelspänningar, muskelryckningar och till slut kollaps.

BEHANDLING: vid medicinsk mottagning!

Omhändertagandet vid akut överdosering med Spice är i huvudsak symtomatiskt. Specifika antidoter saknas.

- Det är viktigt att ÖVERFÖRA patienten till sjukhuset om han eller hon är så pass oklar inte kan redogöra för sig eller har svårigheter att stå eller gå så att vitala livsfunktioner kan säkerställas akut.
- Se därför till att kontroll regelbundet sker av:
 - Puls
 - Blodtryck
 - Temperatur
 - Mentala funktioner Placera patienten i ett tyst och stillsamt rum vid lindrig till måttlig förgiftning och låt honom eller henne äta, sova och vila (sovmorgon).
- Behandla oro och agitation (se nedan).
- Observera risken för hypokalemi, rhabdomyolys och hyperglykemi.
- Rehydrera med kristalloida vätskor och kontrollera elektrolyter i serum.
- Gör drogscreening av urinprov eller plasma. Begär en riktad analys av urinprov med avseende på Spice.
- I efterförloppet bör drogmissbruket behandlas

Farmakologisk behandling vid oro eller agitation:

Vid avdelning på Rågården

- Oxazepam (Sobril) 15-50 mg 3 gånger dagligen, alternativt diazepam(Stesolid) 5-20 mg 3 gånger dagligen
- Nitrazepam (Nitrazepam) 5–10 mg till natten för sömn
- Olanzapin (Zyprexa) 10 mg x 2 vid psykotiska symtom
- Dridol (Droperidol) 10 mg im. Ger god effekt efter ca 20 minuter.
- Haloperidol (Haldol) 5 mg 1–2 gånger dagligen (undvik högdosneuroleptika) alternativt oral lösning 1–2 mg, högst var 4:e timme. Om peroral behandling inte är möjlig kan haloperidol ges i.m. 2,5–5 mg x 4. Alternativt till haldol är zuklopentixol (Cisordinol-Acutard) 100–150 mg i.m.

Vid somatisk avdelning- intensivvårdsavdelning

- Midazolam (Dormicum) 2–5 mg i.v. (1 mg/ml) vid motorisk oro och ångest. Kan även ges peroralt (10–15 mg) eller intramuskulärt 2–5 mg
- Propofol (Propofol) i.v. vid kraftig oro på en intensivvårdsavdelning

Prognos

Prognosen är i regel god efter enstaka intag av Spice om inte allvarliga komplikationer tillstött som rhabdomyolys, hypertermi eller kramper. Särskild uppmärksamhet bör inriktas mot lever- eller njurpåverkan och rhabdomyolys.

Källförteckning

1. Nationella riktlinjer om vård och stöd vid missbruk och beroende 2015
2. The Maudsley Prescribing Guidelines in Psychiatry, 12th Edition, David M. Taylor, Carol Paton, Shitij Kapur
3. Stahl's Essential Psychopharmacology Prescriber's Guide, 5th Edition, Stephen M. Stahl
4. Psychopharmakology – Schatzberg Nemeroff American psychiatric association 5 th Edition
5. Substance abuse treatment, M. Galanter, H. Kleber, K. Brady 5th Edition
6. Kaplan and Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry 1th Edition
7. FASS.SE

8. www.lakemedelsverket.se
9. Beroendecentrum, akutsektionen St Görans sjukhus - Stockholm
”Rosa Elefant” handledning för läkare

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Verksamhet Rättspsykiatri

Innehållsansvar: Dimitrios Pliakos, (dimpl1), Sektionschef

Godkänd av: Eirini Alexiou, (eiral1), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9806-1988473940-56

Version: 6.0

Giltig från: 2026-04-01

Giltig till: 2028-04-01